

Det demokratiska samtalet

Frida Sandelin [SOM-rapport nr 2021:22]

Innehållsförteckning

Introduktion.....	1
Tabell 2 En del människor pratar gärna om frågor i samhället de tycker är viktiga. Hur ofta brukar du själv uttrycka en åsikt i en samhällsfråga i följande sammanhang? 2020 (procent).....	3
Tabell 3 Andel som uttryckt en åsikt i en fråga <i>minst en gång i veckan</i> i ett privat- eller annat sammanhang efter bakgrundsfaktorer 2020 (procent)	4
Figur 2 Andel som uttryckt en åsikt i en fråga <i>minst en gång i veckan</i> i ett privat, offentligt eller något/samtliga sammanhang 2016–2018 & 2020 (procent)	5
Tabell 4 "Har du under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att du uttryckt en åsikt i en samhällsfråga i något av följande sammanhang?" 2020 (procent).....	6
Tabell 5 Andel som blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att ha uttryckt en åsikt <i>minst någon gång i månaden</i> på respektive arena 2020 (procent)	7
Tabell 6 Andel som blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att ha uttryckt en åsikt <i>minst någon gång i veckan</i> på respektive arena 2020 (procent)	8
Tabell 7 Andel som blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att ha uttryckt en åsikt <i>flera gånger i veckan</i> på respektive arena 2020 (procent).....	9
Tabell 8 Andel som blivit utsatt för våld, hot eller trakasserier minst någon gång under de senaste 12 månaderna, efter bakgrundsfaktorer 2020 (procent).....	10
Figur 3 Andel som blivit utsatt för våld, hot eller trakasserier minst någon gång under de senaste 12 månaderna i ett privat, offentligt eller något/samtliga sammanhang 2016–2018 & 2020 (procent).....	11
Tabell 9 Andel som blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att ha uttryckt en åsikt i samband med ett engagemang i en ideell förening eller organisation 2020 (procent)	12
Tabell 10 Andel som blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att ha uttryckt en åsikt på sin arbetsplats/skola efter arbetsmarknadsstatus 2020 (procent)	13
Tabell 11 Det finns olika sätt att agera i samhällsreliga och politiska frågor. Har du själv gjort något av följande saker? 2020 (procent)	14
Figur 4 Andel som de senaste 12 månaderna agerat i olika samhällsreliga eller politiska frågor 2020 (procent).....	15
Tabell 12 Andel som på något sätt agerat/inte agerat i samhällsreliga eller politiska frågor efter bakgrundsfaktorer 2020 (procent)	16
Figur 5 Andel som på något sätt agerat i samhällsreliga eller politiska frågor under de senaste 12 månaderna 2016–2018 & 2020 (procent).....	17

Introduktion

SOM-undersökningarna genomförs varje år sedan 1986 av SOM-institutet vid Göteborgs universitet. Syftet med undersökningarna är att kartlägga svensk opinion och belysa hur svenska folkets vanor och attityder förändras över tid. SOM-institutet är en centrumbildning vid Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG), Göteborgs universitet och har sin bakgrund i ett långvarigt samarbete mellan de två grundarinstitutionerna Statsvetenskapliga institutionen och Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG). Sedan 2017 är SOM-institutet även inrättat som en fakultetsgemensam forskningsinfrastruktur vid samhällsvetenskapliga fakulteten, Göteborgs universitet. Den nationella SOM-undersökningen genomförs i samverkan med forskare från olika discipliner, främst inom samhällsvetenskap.

SOM-undersökningens rapportserie står för en betydande del av resultatredovisningen av SOM-undersökningarna. Resultat publiceras även i form av presentationer och fördjupade analyser i de återkommande forskarantologierna. Alla publikationer finns tillgängliga för nedladdning på SOM-institutets webbsida www.gu.se/som-insitutet. En utförlig metoddokumentation från den nationella SOM-undersökningen 2020 finns tillgänglig på hemsidan¹.

Den nationella SOM-undersökningen 2020

Fältarbetet för den nationella SOM-undersökningen följer i huvudsak samma upplägg från år till år. Undersökningen 2020 använde en undersökningsdesign som kallas blandad datainsamling (*mixed mode*) vilket innebar att data primärt samlades in via postenkäter, men respondenterna gavs även möjlighet att fylla i enkäten på internet.

Undersökningen skickades ut till ett systematiskt sannolikhetsurval av den svenska befolkningen. Urvalsramen innefattade alla svenska och utländska medborgare som har sin primära adress i Sverige och som är mellan 16 och 85 år. År 2020 ingick 22 500 personer i det totala urvalet. Den totala urvalsstorleken delades in i sex jämnstora grupper till vilka olika editioner av SOM-undersökningen 2020 skickades till. Samtliga formulär innehöll 12 sidor med frågor varav ett antal sidor är fyllda med projektspecifika frågor vilka varierar mellan formulären.

Svaren samlades in mellan den 14 september och 16 december 2020. En stor andel av svaren inkom tidigt och 30 dagar in i fältarbetet hade närmare 70 procent av de slutgiltiga svaren kommit in. Under fältperioden genomfördes en serie påminnelser via post, telefon och SMS.

Svarsfrekvens och representativitet

Av det ursprungliga urvalet på totalt 22 500 personer var det 11 127 personer som besvarade och skickade in formuläret vilket motsvarar en nettosvarsfrekvens på 51 procent².

Vilka som svarar och vilka som inte svarar på en frågeundersökning har betydelse för tolkningen av undersökningens resultat. Om en viss grupp är underrepresenterad och samma grupps svar tenderar att skilja sig från övrigas blir studiens resultat mindre giltiga för populationen som helhet. Trots att knappt hälften av respondenterna inte svarar på enkäten är den demografiska representativiteten i svarsgruppen god i de flesta avseenden. I figur 1 görs det däremot tydligt att en lägre andel i de yngre åldersgrupperna svarar på SOM-undersökningarna. Under 2020 fick respondenterna för fjärde gången

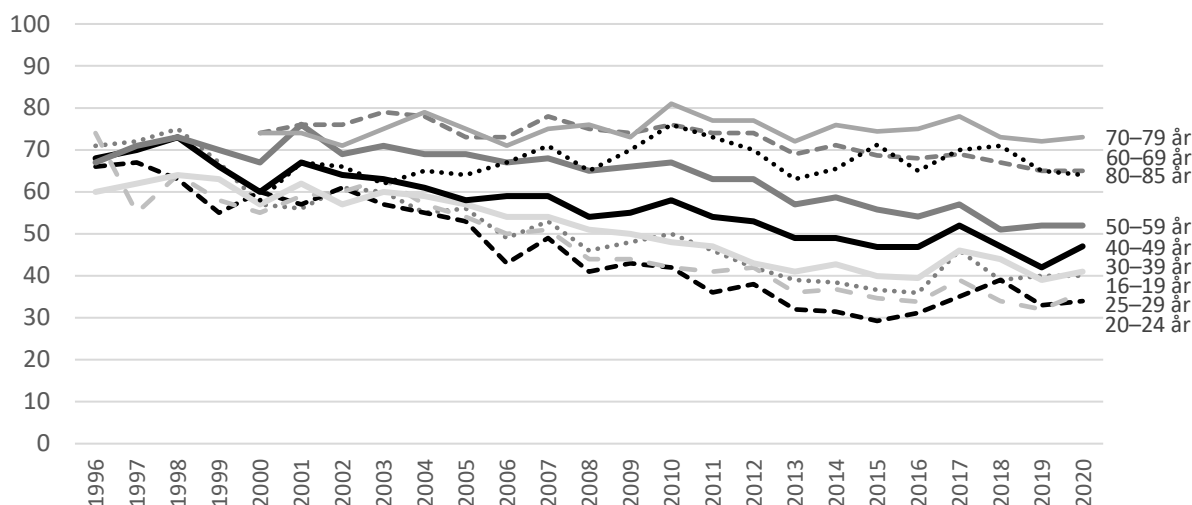
¹ <https://www.gu.se/sites/default/files/2021-03/2.%20Metodrapport%20Riks%202020.pdf>

² I nettosvarsfrekvensen har det så kallade naturliga bortfallet definierats bort. Till det naturliga bortfallet förs personer som är fysiskt eller mentalt oförmögna att svara på enkäten, personer som är avlidna, bortresta under större delen av fältperioden, emigrerade, har språksvårigheter eller inte alls talar svenska. Sammanlagt 740 personer, motsvarande 3,3 procent, har räknats bort som naturligt bortfall.

en belöning i form av skraplott eller värdecheck efter inskickat svar. Detta ger en positiv effekt på svarsfrekvensen och förbättrar de yngre åldersgruppernas representativitet.

Figur 1 Svarsfrekvens i olika åldersgrupper 1996–2020 (procent)

Träffsäkerheten i attitydfrågor om politiska förslag och bedömningar av ekonomin är hög trots variationen i svarsfrekvens mellan olika åldersgrupper. Frågor där det existerar större generationsskillnader, exempelvis nyhetskonsumtion, påverkas däremot något mer av att delar av befolkningen har en lägre representation i svarsunderlaget³.

Procentskattningar och felmarginaler

SOM-undersökningarna bygger på ett slumpmässigt urval av den svenska befolkningen 16-85 år. Resultat från sådana urvalsundersökningar är alltid förknippade med en osäkerhet som kan uttryckas i form av en felmarginal. Med hjälp av en felmarginal går det att beräkna ett konfidensintervall kring till exempel en procentskattning. Vi kan förvänta oss att procenttalet för hela populationen befinner sig inom konfidensintervallet i 95 fall av 100 i en tänkt situation med många upprepade mätningar. Att vara medveten om felmarginalen gör att vi lättare undviker att dra slutsatser om förändringar eller gruppskillnader som enbart beror på slumpen. Tabellen nedan ger några exempel på hur stor felmarginalen är vid olika gruppstorlekar och procentskattningar.

Tabell 1 Lathund för procentskattningar vid olika gruppstorlekar (felmarginaler och procentenheter)

Skattning	100	200	400	800	1 000	2 000
50 procent	±9,8	±6,9	±4,9	±3,5	±3,1	±2,2
30 procent	±9,0	±6,4	±4,5	±3,2	±2,8	±2,0
10 procent	±5,9	±4,2	±2,9	±2,1	±1,9	±1,3
6 procent	±4,7	±3,3	±2,3	±1,6	±1,5	±1,0
2 procent	±2,7	±1,9	±1,4	±1,0	±0,9	±0,6

SOM-institutet har i samverkan med Kulturdepartementet undersökt i vilken utsträckning svenska befolkningen agerar och uttrycker åsikter i samhällsfrågor och om de utsätts för hot och hat i samband med detta samt vilka olika sätt människor använder för att påverka samhället och politiken. Frågorna har ställts i formulär 6.

³ Elias Markstedt (2014) Representativitet och viktning. SOM-rapport 2014:20, SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Tabell 2 En del människor pratar gärna om frågor i samhället de tycker är viktiga. Hur ofta brukar du själv uttrycka en åsikt i en samhällsfråga i följande sammanhang? 2020 (procent)

	Flera gånger i veckan	Fel-marg.	Någon gång i veckan	Fel-marg.	Någon gång i månaden	Fel-marg.	Mer sällan	Fel-marg.	Aldrig	Fel-marg.	Summa	Antal svar
I ett privat sammanhang (bland familj, släkt eller vänner)	33	± 2,2	29	± 2,1	19	± 1,8	15	± 1,6	4	± 0,9	100	1 820
I ett offentligt sammanhang (t.ex. på en konferens, ett seminarium eller i media)	2	± 0,6	4	± 1,0	8	± 1,2	35	± 2,2	51	± 2,3	100	1 791
På min arbetsplats eller skola	9	± 1,4	20	± 1,9	19	± 1,8	21	± 1,9	31	± 2,2	100	1 749
I samband med ett engagemang i en ideell förening eller organisation	1	± 0,6	4	± 0,9	9	± 1,4	25	± 2,0	61	± 2,3	100	1 768
På internet (t.ex. sociala medier, blogg eller diskussionsforum)	3	± 0,8	5	± 1,0	8	± 1,3	21	± 1,9	63	± 2,2	100	1 789
I något annat sammanhang	2	± 0,6	3	± 0,8	8	± 1,3	26	± 2,1	61	± 2,3	100	1 751
Totalt, samtliga delfrågor	36	± 2,2	29	± 2,1	19	± 1,8	13	± 1,5	3	± 0,7	100	1 827
Totalt, exkl. "privat" och "annat"	12	± 1,7	21	± 1,9	22	± 1,9	26	± 1,9	20	± 1,8	100	1 804

Kommentar: Frågan lyder: 'En del människor pratar gärna om frågor i samhället de tycker är viktiga. Hur ofta brukar du själv uttrycka din åsikt i en samhällsfråga i följande sammanhang?'. Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan. Det aggregerade måttet redovisar det maximala värdet svarspersonen angivit på någon av delfrågorna. Exempel: En person som kryssat "Aldrig" på fyra delfrågor men "Flera gånger i veckan" på en delfråga hamnar i kategorin "Flera gånger i veckan". Andelen av den svenska befolkningen som *någon gång* har uttryckt en åsikt i någon av de sammanhang som frågan avser är 97 procent (n=1 827). Andelen som *någon gång* har uttryckt en åsikt 'i ett offentligt sammanhang', på 'arbetsplats eller skola', 'i samband med ett engagemang i en ideell förening eller organisation' samt 'på internet' är 80 procent (n=1 804).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

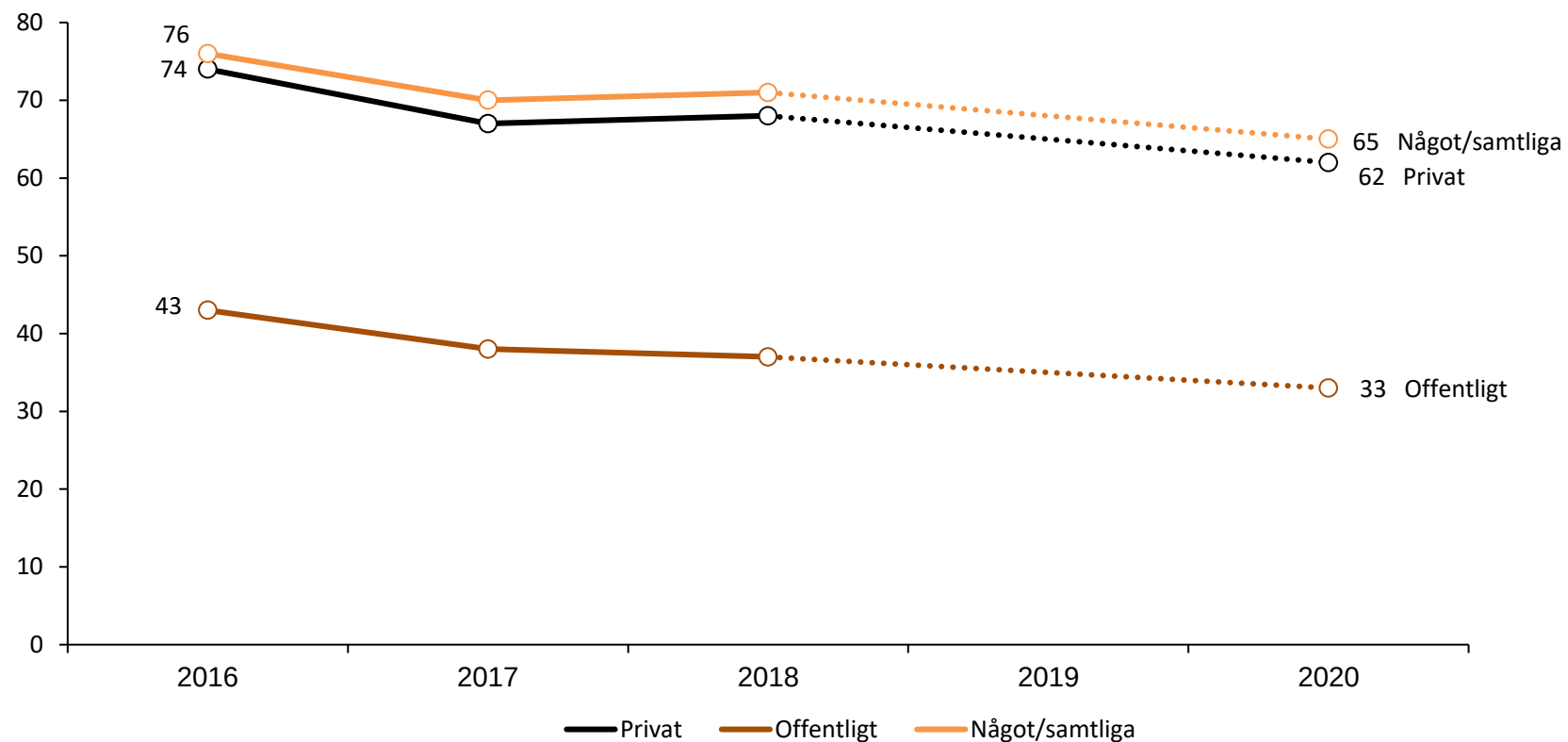
Tabell 3 Andel som uttryckt en åsikt i en fråga *minst en gång i veckan* i ett privat- eller annat sammanhang efter bakgrundsfaktorer 2020 (procent)

	I ett privat sammanhang	Antal svar	I offentligt sammanhang, arbetsplats eller skola, engagemang i förening eller organisation samt på internet	Antal svar	I något/samtliga sammanhang	Antal svar
<i>Samtliga</i>	62	1 820	33	1 804	65	1 827
Kvinna	61	976	30	967	63	980
Man	63	835	36	828	67	838
<i>Ålder</i>						
16–29 år	62	285	39	285	67	285
30–49 år	68	482	45	480	71	438
50–64 år	68	450	41	450	72	453
65–85 år	53	603	13	589	54	606
<i>Utbildningsnivå¹</i>						
Låg	41	277	13	269	43	279
Medellåg	60	551	34	549	64	553
Medelhög	65	409	35	405	69	410
Hög	75	547	40	547	76	548
<i>Boendeområde</i>						
Ren landsbygd	55	257	32	253	60	258
Mindre tätort	58	361	30	360	60	364
Stad eller större tätort	64	853	32	849	67	856
Sthlm/Gbg/Malmö	69	305	37	299	71	305
<i>Uppväxt</i>						
I Sverige	62	1 565	32	1 554	65	1 570
Utanför Sverige	64	159	32	157	67	160

Kommentar: Frågan lyder: 'En del människor pratar gärna om frågor i samhället de tycker är viktiga. Hur ofta brukar du själv uttrycka din åsikt i en samhällsfråga i följande sammanhang?' Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan. Resultaten visar andelen som angivit att de har uttryckt en åsikt minst en gång i veckan. ¹Låg = grundskola eller motsvarande, Medellåg = gymnasium eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning ej högskola/universitet eller högskola/universitet kortare än 3 år, Hög = högskola/universitet minst 3 år.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Figur 2 Andel som uttryckt en åsikt i en fråga *minst en gång i veckan* i ett privat, offentligt eller något/samtliga sammanhang 2016–2018 & 2020 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'En del människor pratar gärna om frågor i samhället de tycker är viktiga. Hur ofta brukar du själv uttrycka din åsikt i en samhällsfråga i följande sammanhang?' Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan. Resultaten visar andelen som angivit att de har uttryckt en åsikt minst en gång i veckan. Privat: I ett privat sammanhang, Offentligt: i offentligt sammanhang, på arbetsplats eller skola, engagemang i förening eller organisation eller på internet.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2016–2018 & 2020.

Tabell 4 "Har du under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att du uttryckt en åsikt i en samhällsfråga i något av följande sammanhang?" 2020 (procent)

	Nej, ingen gång	Fel- marg.	Ja, någon gång	Fel- marg.	Ja, flera gångar	Fel- marg.	Summa	Antal svar
I ett privat sammanhang (bland familj, släkt eller vänner)	97	± 0,7	2	± 0,7	1	± 0,4	100	1 814
I ett offentligt sammanhang (t.ex. på en konferens, ett seminarium eller i media)	97	± 0,8	2	± 0,7	1	± 0,4	100	1 796
På min arbetsplats eller skola	96	± 0,9	3	± 0,8	1	± 0,54	100	1 772
I samband med ett engagemang i en ideell förening eller organisation	98	± 0,6	1	± 0,5	1	± 0,4	100	1 789
På internet (t.ex. sociala medier, blogg eller diskussionsforum)	93	± 1,1	5	± 1,0	2	± 0,6	100	1 787
I något annat sammanhang	96	± 1,0	3	± 0,8	1	± 0,5	100	1 777
I samtliga sammanhang	89	± 1,4	8	± 1,3	3	± 0,8	100	1 821
I samtliga sammanhang exkl. "privat" och "annat"	91	± 1,4	7	± 1,2	2	± 0,7	100	1 806

Kommentar: Frågan lyder: Har du under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att du uttryckt en åsikt i en samhällsfråga i något av följande sammanhang?'. Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan. Det aggregerade måttet redovisar det maximala värdet svarspersonen angivit på någon av delfrågorna. Exempel: En person som kryssat "Nej, ingen gång" på fyra delfrågor men "Ja, flera gånger" på en delfråga hamnar i kategorin "Ja, flera gånger". Andelen som någon gång blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att ha uttryckt en åsikt i en samhällsfråga i något av de sammanhang som anges i frågan är 11 procent (n=1 821). Andelen som blivit utsatt för hot, trakasserier eller i våld i samband med att ha uttryckt en åsikt i samhällsfråga i ett 'offentligt sammanhang', på sin 'arbetsplats eller skola', 'i samband med ett engagemang i en ideell förening eller organisation' samt 'på internet' är 9 procent (n=1 806).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Tabell 5 Andel som blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att ha uttryckt en åsikt *minst någon gång i månaden* på respektive arena 2020 (procent)

	Nej, ingen gång	Ja, någon gång	Ja, flera gånger	Summa	Antal svar
I ett privat sammanhang (bland familj, släkt eller vänner)	97	2	1	100	1 467
I ett offentligt sammanhang (t.ex. på en konferens, ett seminarium eller i media)	93	5	2	100	246
På min arbetsplats eller skola	95	4	1	100	827
I samband med ett engagemang i en ideell förening eller organisation	95	4	1	100	248
På internet (t.ex. sociala medier, blogg eller diskussionsforum)	77	16	7	100	290
I något annat sammanhang	87	10	3	100	222
I samtliga sammanhang	88	9	3	100	1 521
I samtliga sammanhang exkl. "privat" och "annat"	86	10	4	100	982

Kommentar: Frågan lyder: Har du under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att du uttryckt en åsikt i en samhällsfråga i något av följande sammanhang?'. Tabellen baseras på den grupp som på frågan redovisad i tabell 2 svarat att de uttryckt en åsikt minst någon gång i månaden. Procentbasen utgörs av de som besvarat respektive delfråga. Exempel: av de som uppgivit att de har uttryckt en åsikt 'på min arbetsplats eller skola' minst en gång i månaden så har fem procent blivit utsatta för hot, trakasserier eller våld 'på min arbetsplats eller skola'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Tabell 6 Andel som blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att ha uttryckt en åsikt *minst någon gång i veckan* på respektive arena 2020 (procent)

	Nej, ingen gång	Ja, någon gång	Ja, flera gånger	Summa	Antal svar
I ett privat sammanhang (bland familj, släkt eller vänner)	97	2	1	100	1 122
I ett offentligt sammanhang (t.ex. på en konferens, ett seminarium eller i media)	90	8	2	100	111
På min arbetsplats eller skola	94	5	1	100	498
I samband med ett engagemang i en ideell förening eller organisation	90	6	4	100	85
På internet (t.ex. sociala medier, blogg eller diskussionsforum)	70	19	11	100	142
I något annat sammanhang	83	11	6	100	82
I samtliga sammanhang	87	9	4	100	1 182
I samtliga sammanhang exkl. "privat" och "annat"	83	12	5	100	587

Kommentar: Frågan lyder: Har du under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att du uttryckt en åsikt i en samhällsfråga i något av följande sammanhang?'. Tabellen baseras på den grupp som på frågan redovisad i tabell 2 svarat att de uttryckt en åsikt minst någon gång i veckan. Procentbasen utgörs av de som besvarat respektive delfråga. Exempel: av de som uppgivit att de har uttryckt en åsikt 'på internet' minst någon gång i veckan har 30 procent blivit utsatta för hot, trakasserier eller våld 'på internet'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Tabell 7 Andel som blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att ha uttryckt en åsikt *flera gånger i veckan* på respektive arena 2020 (procent)

	Nej, ingen gång	Ja, någon gång	Ja, flera gånger	Summa	Antal svar
I ett privat sammanhang (bland familj, släkt eller vänner)	97	2	1	100	600
I ett offentligt sammanhang (t.ex. på en konferens, ett seminarium eller i media)	(87)	(10)	(3)	100	31
På min arbetsplats eller skola	93	4	3	100	160
I samband med ett engagemang i en ideell förening eller organisation	(95)	(5)	(0)	100	22
På internet (t.ex. sociala medier, blogg eller diskussionsforum)	70	17	13	100	60
I något annat sammanhang	(79)	(12)	(9)	100	33
I samtliga sammanhang	86	10	4	100	650
I samtliga sammanhang exkl. "privat" och "annat"	79	13	8	100	211

Kommentar: Frågan lyder: Har du under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att du uttryckt en åsikt i en samhällsfråga i något av följande sammanhang?'. Tabellen baseras på den grupp som på frågan redovisad i tabell 2 svarat att de uttryckt en åsikt flera gånger i veckan. Procentbasen utgörs av de som besvarat respektive delfråga. Exempel: av de som uppgivit att de har uttryckt en åsikt 'på min arbetsplats eller skola' flera gånger i veckan har sju procent blivit utsatta för hot, trakasserier eller våld 'på min arbetsplats eller skola'. Resultat i parentes bygger på svarstal under 50 personer.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

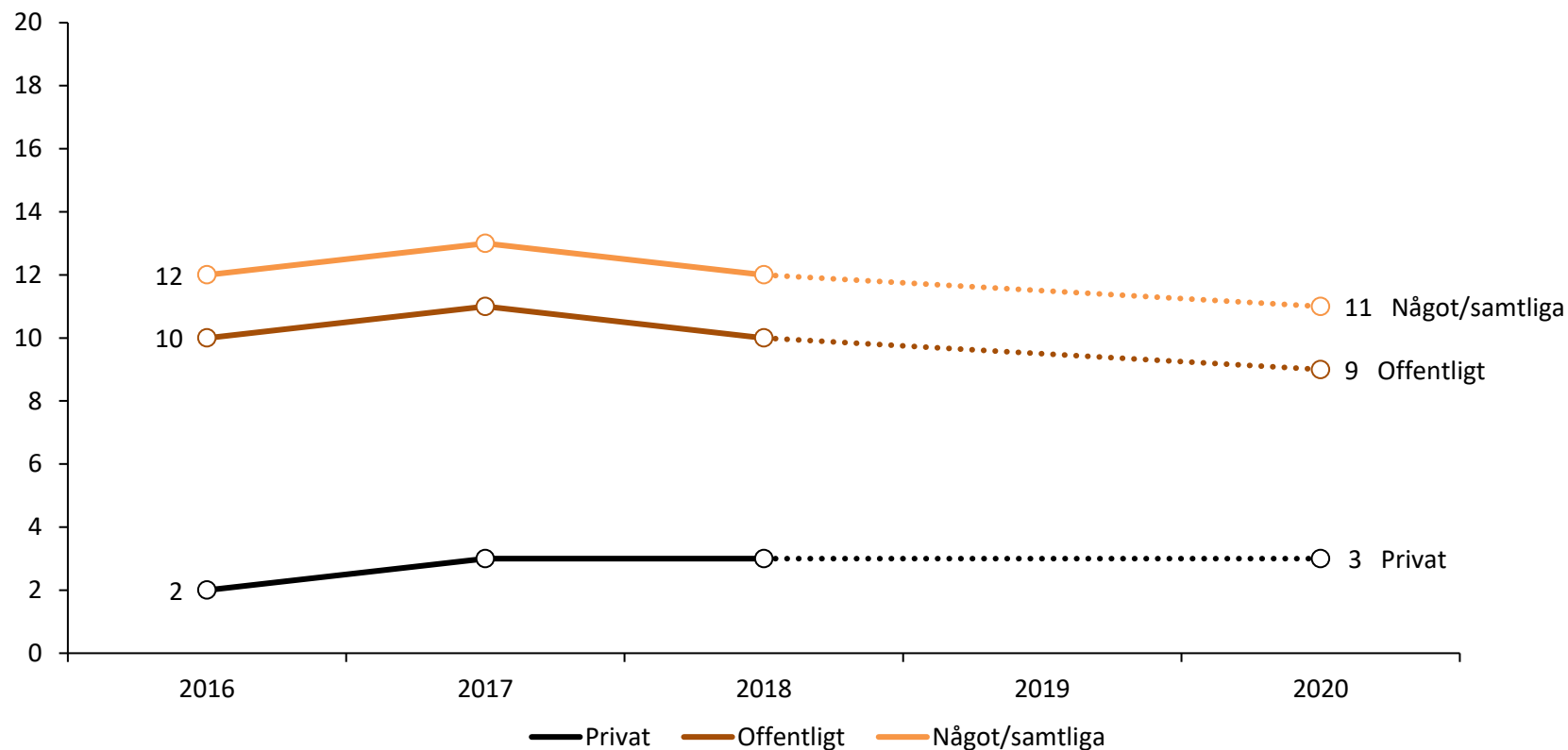
Tabell 8 Andel som blivit utsatt för våld, hot eller trakasserier minst någon gång under de senaste 12 månaderna, efter bakgrundsfaktorer 2020 (procent)

	I ett privat sammanhang	Antal svar	I offentligt sammanhang, arbetsplats eller skola, engagemang i förening eller organisation samt på internet	Antal svar	I något/samtliga sammanhang ¹	Antal svar
<i>Samtliga</i>	3	1 814	9	1 806	11	1 821
Kvinna	2	973	9	966	10	977
Man	3	832	10	831	12	835
<i>Ålder</i>						
16–29 år	5	283	22	285	25	285
30–49 år	2	478	9	478	10	480
50–64 år	3	453	9	451	11	453
65–85 år	1	600	4	592	5	603
<i>Utbildningsnivå²</i>						
Låg	4	275	8	268	11	276
Medellåg	2	552	12	550	14	553
Medelhög	4	407	8	409	10	410
Hög	1	547	8	546	9	548
<i>Boendeområde</i>						
Ren landsbygd	2	255	9	250	11	255
Mindre tätort	2	363	9	362	10	365
Stad eller större tätort	3	851	9	852	11	855
Sthlm/Gbg/Malmö	2	303	11	301	13	304
<i>Uppväxt</i>						
I Sverige	2	1 563	8	1 557	10	1 569
Utanför Sverige	4	158	13	156	15	158

Kommentar: Frågan lyder: Har du under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att du uttryckt en åsikt i en samhällsfråga i något av följande sammanhang?'. Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan. Resultaten visar andelen som angivit att de blivit utsatta för hot minst en gång under de senaste 12 månaderna. ¹Avser andelen som blivit utsatt i minst ett sammanhang. ²Låg = grundskola eller motsvarande, Medellåg = gymnasium eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning ej högskola/universitet eller högskola/universitet kortare än 3 år, Hög = högskola/universitet minst 3 år.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Figur 3 Andel som blivit utsatt för våld, hot eller trakasserier minst någon gång under de senaste 12 månaderna i ett privat, offentligt eller något/samtliga sammanhang 2016–2018 & 2020 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: Har du under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att du uttryckt en åsikt i en samhällsfråga i något av följande sammanhang?'. Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan. Resultaten visar andelen som angivit att de blivit utsatta för hot minst en gång under de senaste 12 månaderna. Privat: I ett privat sammanhang, Offentligt: i offentligt sammanhang, på arbetsplats eller skola, engagemang i förening eller organisation eller på internet.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2016–2018 & 2020.

Tabell 9 Andel som blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att ha uttryckt en åsikt i samband med ett engagemang i en ideell förening eller organisation 2020 (procent)

	Nej, ingen gång	Ja, någon gång	Ja, flera gånger	Summa	Antal svar
Medlem i förening/organisation och har uppdrag/deltar aktivt	97	2	1	100	463
Medlem i förening/organisation	98	1	1	100	968
Ej medlem i förening/organisation	98	1	1	100	353

Kommentar: Frågan lyder: Har du under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att du uttryckt en åsikt i en samhällsfråga i något av följande sammanhang?'. Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan. Medlem i förening/organisation bygger på de som uppgivit att de är medlem i någon av följande typ av förening/organisation: idrotts-/friluftsförening, miljöorganisation, politiskt parti/förbund, facklig organisation, kulturförening, pensionärsförening, humanitär hjälporganisation, svenska kyrkan, frikyrka, religiös organisation samt annan typ av förening/organisation.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Tabell 10 Andel som blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att ha uttryckt en åsikt på sin arbetsplats/skola efter arbetsmarknadsstatus 2020 (procent)

	Nej, ingen gång	Ja, någon gång	Ja, flera gånger	Summa	Antal svar
Förvärvsarbetar eller studerar	95	4	1	100	1 000
Övriga	96	3	1	100	671

Kommentar: Frågan lyder: Har du under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för hot, trakasserier eller våld i samband med att du uttryckt en åsikt i en samhällsfråga i något av följande sammanhang?'. Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

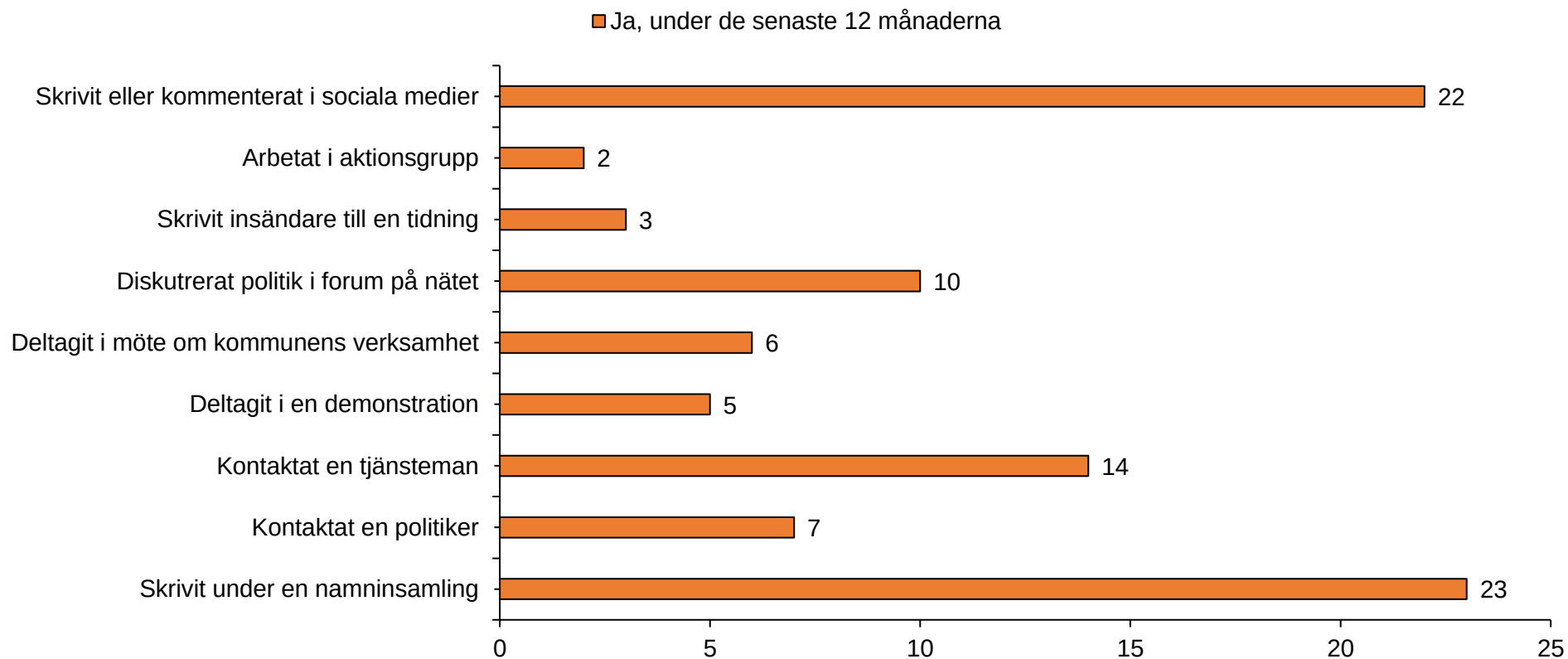
Tabell 11 Det finns olika sätt att agera i samhällseliga och politiska frågor. Har du själv gjort något av följande saker? 2020 (procent)

	Ja, under de senaste 12 månaderna	Fel-marg.	Ja, för en längre tid sedan	Fel-marg.	Nej	Fel-marg.	Summa	Antal svar
Skrivit under en namninsamling	23	± 1,9	37	± 2,2	40	± 2,3	100	1 803
Kontaktat en politiker	7	± 1,2	10	± 1,4	83	± 1,7	100	1 804
Kontaktat en tjänsteman	14	± 1,6	14	± 1,6	72	± 2,1	100	1 797
Deltagit i en demonstration	5	± 1,0	15	± 1,7	80	± 1,9	100	1 791
Deltagit i möte om kommunens verksamhet	6	± 1,1	13	± 1,6	81	± 1,8	100	1 795
Diskuterat politik i forum på internet	10	± 1,4	6	± 1,1	84	± 1,7	100	1 798
Skrivit insändare till en tidning	3	± 0,8	9	± 1,3	88	± 1,5	100	1 795
Arbetat i aktionsgrupp	2	± 0,6	4	± 1,0	94	± 1,1	100	1 793
Skrivit eller kommenterat i sociala medier	22	± 1,9	9	± 1,3	69	± 2,1	100	1 802
Totalt, samtliga aktiviteter	42	± 2,3	31	± 2,1	27	± 2,0	100	1 821

Kommentar: Frågan lyder: Det finns olika sätt att agera i samhällseliga och politiska frågor. Har du själv gjort något av följande?'. Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan. Det aggregerade måttet, samtliga aktiviteter, redovisar det maximala värdet svarspersonen angivit på någon av delfrågorna. Exempel: En person som kryssat "Nej" på fyra delfrågor men "Ja, under de senaste 12 månaderna" på en delfråga hamnar i kategorin "Ja, under de senaste 12 månaderna". Andelen av den svenska befolkningen som *någon gång* agerat i någon av de sammanhang som frågan avser är 73 procent (n=1 821).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Figur 4 Andel som de senaste 12 månaderna agerat i olika samhälleliga eller politiska frågor 2020 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: Det finns olika sätt att agera i samhälleliga och politiska frågor. Har du själv gjort något av följande?'. Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan. Svartalternativen är "Ja, under de senaste 12 månaderna", "Ja för en längre tid sedan" samt "Nej". I figuren redovisas de som svarat "Ja, under de senaste 12 månaderna".

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

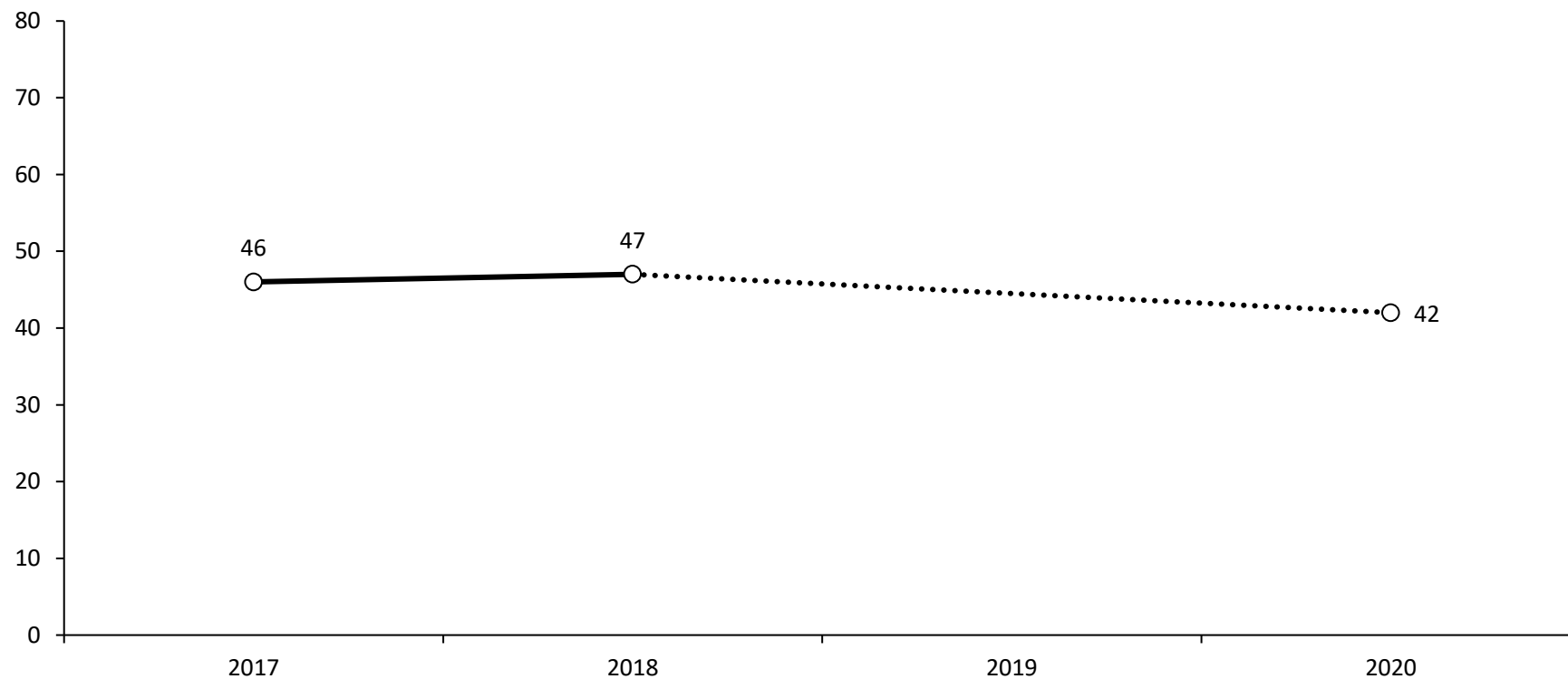
Tabell 12 Andel som på något sätt agerat/inte agerat i samhällliga eller politiska frågor efter bakgrundsfaktorer 2020 (procent)

	Ja, de senaste 12 månaderna	Ja, för en längre tid sedan	Nej	Summa	Antal svar
<i>Samtliga</i>	42	31	27	100	1 821
Kvinna	43	32	25	100	976
Man	41	30	29	100	836
<i>Ålder</i>					
16–29 år	59	20	21	100	284
30–49 år	51	29	20	100	482
50–64 år	39	35	26	100	452
65–85 år	31	34	35	100	603
<i>Utbildningsnivå¹</i>					
Låg	26	30	44	100	277
Medellåg	44	29	27	100	552
Medelhög	42	34	24	100	410
Hög	50	32	18	100	547
<i>Boendekområde</i>					
Ren landsbygd	40	32	28	100	277
Mindre tätort	41	32	27	100	363
Stad eller större tätort	43	32	25	100	855
Sthlm/Gbg/Malmö	47	25	28	100	303
<i>Uppväxt</i>					
I Sverige	43	32	25	100	1 568
Utanför Sverige	39	25	36	100	159

Kommentar: Frågan lyder: Det finns olika sätt att agera i samhällliga och politiska frågor. Har du själv gjort något av följande?'. Tabellen avser ett sammanslaget mått av alla svarsalternativ (se tabell 11). Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan.
¹Låg = grundskola eller motsvarande, Medellåg = gymnasium eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning ej högskola/universitet eller högskola/universitet kortare än 3 år, Hög = högskola/universitet minst 3 år.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Figur 5 Andel som på något sätt agerat i samhällliga eller politiska frågor under de senaste 12 månaderna 2017–2018 & 2020 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: Det finns olika sätt att agera i samhällliga och politiska frågor. Har du själv gjort något av följande?'. Tabellen avser ett sammanslaget mått av alla svarsalternativ (se tabell 11). Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2017–2018 & 2020.

SOM-institutet vid Göteborgs universitet genomför årligen nationella och lokala frågeundersökningar och anordnar seminarier på temat Samhälle, Opinion och Medier.

SOM-institutet | Seminariegatan 1B | Box 710, 405 30 Göteborg
031 786 3300 | info@som.gu.se | www.gu.se/som-institutet

